

Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Aktif Öğrenme Yöntemlerini Kullanma Durumları

Münevver Yıldırım^{1*}

¹Atatürk Üniversitesi, Türkiye

Gönderilme Tarihi: Aralık 2019 Kabul Tarihi: Aralık 2019

Öz:

Araştırmanın amacı, sosyal bilgiler öğretmenlerinin aktif öğrenme yöntemlerini kullanma durumlarını ve varsa sorunlarını ortaya koymaktır. Çalışma nitel araştırma yöntemlerinden biri olan durum çalışması ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu, Erzurum ilinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı olarak çalışan 8 sosyal bilgiler öğretmeni ve bu öğretmenlerin dersine giren toplam 48 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışmada gerekli olan veriler yarı yapılandırılmış mülakat soruları ile toplanmıştır. Araştırma sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşleri ve her bir öğretmenin dersine giren 6 öğrencinin görüşü alınarak yapılmıştır. Sorulacak olan sorular konu alanında uzman olan dört kişiye gösterilmiş ve ölçülmek istenen konu kapsamında görüşler alınmıştır. Araştırmadan elde edilen veriler, içerik analizi ile çözümlenmiştir. Öğretmenlerin ilk iki soru için verdiği cevaplar öğrencilerin verdiği cevaplar ile mukayese edilmiştir. Elde edilen veriler sonucunda öğretmenlerin çoğu aktif öğrenme yöntemlerini kullandıklarını ifade etmiştir. Fakat aktif öğrenme yöntemlerinin uygulanmasına ilişkin bazı öğretmenlerin ve bu öğretmenlerin dersine giren öğrencilerin görüşleri farklılık göstermiştir. Mülakata katılan öğretmenlerin çoğunluğu aktif öğrenme yöntemleri sayesinde öğrencilerin derse karşı daha ilgili olduğunu ve öğrenmelerde kalıcılığı arttırdığını ifade etmiştir. Ayrıca öğretmenler haftalık ders saatlerinin yetersiz kalması ve 8. sınıfların LGS'ye yönelik eğitim almaları gibi nedenlerden dolayı aktif öğrenme yöntemlerinin kullanımında sorunlar yaşadıklarını belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler öğretimi, aktif öğrenme yöntemleri, öğretmen görüşleri, öğrenci görüşleri

Abstract

The aim of the research is to reveal the case of using the active learning method of social studies teachers and their problems if they have. The research is actualized with one of the methods of qualitative research, case studies. The studying group of the research consist of 8 social studies teachers worked in ministry of national education in Erzurum and their 48 students. The required data in this the research is gathered together semi-structured interview questions. The research is done with the view of social studies teachers and with six each students that take courses from these teachers. The questions are shown to the four educationists and the research receives opinion about this subject. The data that received by this research are analysed with content analysis. The answer of the teachers for the first two questions are compared with the answers of students. As a result of given data most of the teachers express that they use the active learning methods. Most of the teachers who attend the interview express that the students are interested in the lesson most and they also express that the using of active learning method is increased the permanence of learning. And also teachers indicate that the lack of weekly course hours and the studying exam LGS for the 8th class are the problems for using active learning methods.

Keywords: Social studies teaching, active learning method, teacher opinions, student opinions

*Sorumlu Yazar E-mail: muneveryildirim--@hotmail.com

Orcid ID: 0000-0001-7745-0219

GİRİŞ

Bilginin öğrenciye aktarıldığı, öğrencilerin öğretmenleri tarafından bilgi deposu olarak görüldüğü, öğrencilerin yarış içinde olduğu ve işbirliğinin desteklenmediği yöntemlerin uygulamaları eskide kalmıştır (Johnson, Johnson ve Smith, 1991). Bilim ve teknolojide yaşanan hızlı değişim, bireyin ve toplumun değişen ihtiyaçları, öğrenme, öğretme, teori ve yaklaşımlardaki yenilik ve gelişmeler bireylerden beklenen rolleri değiştirmiştir. Bu değişim bilgiyi üreten, hayatta işlevsel olarak kullanabilen, problem çözebilen, eleştirel düşünen, girişimci, kararlı, iletişim becerilerine sahip, empati yapabilen, topluma ve kültüre katkı sağlayan niteliklerdeki bir bireyi tanımlamaktadır (MEB, 2018).

Değişim ve gelişim esas alındığında, yaşadığımız çağın ihtiyaçlarına cevap verecek bir öğretimin, öğrenci merkezli yöntem ve tekniklerin kullanılmasıyla mümkün olabileceği düşünülmektedir (Sever, 2015). Bu değişim ve gelişmeler ışığında öğrencinin etkin olduğu öğretim anlayışının önem kazandığı söylenebilir. Buna bağlı olarak günümüzde öğretim uygulamalarında yapılandırmacı öğrenme anlayışı esas alınmak istenmektedir. Yapılandırmacı yaklaşım öğretim uygulamalarında yer almalıdır. Çünkü öğrenci aktif olduğunda ezberlemek yerine anlayarak öğrenir (Sağlam ve Bilgili, 2006). Öğrencilerin boyun eğici, edilgen bir külçe değil, üreten, araştıran, dinamik bir birey olması için (Bender, 2005) yapılandırmacı düşüncelerin sınıf ortamında uygulanması gerekmektedir.

Yapılandırmacı anlayışın temelini aktif öğrenme oluşturmaktadır. Aktif öğrenmenin kuramsal temelleri yapılandırmacılığa ve onun öğrenme alanındaki versiyonu olan bilişselciliğe dayanmaktadır. Bilgiyi yapılandırma ihtiyacı kişinin çevresiyle etkileşimi sırasında geçirdiği yaşantılardan anlam çıkarmaya çalışırken ortaya çıkar (Ün Açıkgoz, 2003). Ancak aktif öğrenme yöntemleri sadece bilgi inşası ile ilgili değildir. Aynı zamanda “Öğrenmeyi öğrenme” ifadesiyle kapsanan etkili öğrenme stratejilerinin de geliştirilmesiyle ilgilidir (Westwood, 2008).

Aktif Öğrenme

Aktif öğrenme, öğrenenin öğrenme sürecinin sorumluluğunu taşıdığı, öğrenene öğrenme sürecinin çeşitli yönleri ile ilgili karar alma, özdüzenleme yapma fırsatlarının verildiği ve karmaşık öğretimsel işlemlerle öğrenenin öğrenme sırasında zihinsel yeteneklerini kullanmaya zorlandığı bir öğrenme sürecidir (Ün Açıkgoz, 2003). Buna ilaveten aktif öğrenme öğrenciye bilgi vermeyi değil, bilgiye ulaşabilmeyi, öğrendiği bilgiyi yapılandırmayı ve kullanabilmeyi öğretmektedir. Aktif öğrenme, yaşam boyu öğrenen, eleştirel düşünceye sahip, öğrendiği bilgi ve beceriyi sınıfın dışına taşıyan bireyler yetiştirmeyi hedeflemektedir (Özcan, 2019).

Aktif öğrenme, öğrencilerin fikri katılımını ve uygulamasını gerektirir. Öğrenciler, bu yöntemler sayesinde beyinlerini kullanıp, yeni fikirler üretir ve öğrendiklerini uygular. Ayrıca aktif öğrenme hızlı, eğlenceli ve destekleyicidir. Aktif öğrenme, yaşam boyu öğrenen, yaratıcı ve üretken bireylerin yetiştirilmesini sağlar. Çünkü merkezinde öğrenci vardır ve öğrenciler en iyi yaparak öğrenir (Vural, 2005). Aynı zamanda aktif öğrenme bireysel ya da tüm öğrencilerin sınıfta olduğu küçük grup aktivitelerinden oluşur. Bu aktiviteler yapılırken öğretmenin öncülüğünde öğrencilerin başvurduğu yöntemler dikkate alınır (Felder ve Brent, 2009).

Wolters, Simons ve Volet’e (2000) göre aktif öğrenmenin iki formu vardır. Bunlar: Öz yönetimli öğrenme ve bağımsız öğrenmedir. Öz yönetimli öğrenme biçiminde öğrenciler, kendi zaman çizelgelerini hazırlar, öğrenme hedeflerini ve aktivitelerini seçer, ilerlemelerini test eder,

başarı ve başarısızlıkları ile yüzleşir. Bağımsız öğrenme biçiminde ise öğrencilerin zihinsel aktivitelerinin miktarı kritik önem arz eder ve şu sorulara cevap arar. Öğrenciler kendi başlarına anlıyor mu? Öğrenciler öğretmen gözetimi olmaksızın çalışıyor mu? Öğrenciler bir grup olarak birlikte çalışabiliyor mu? Koşullar ve ulaşılmak istenen hedeflere göre bu iki formdan biri tercih edilebilir.

Aktif öğrenmenin temel özelliği, merkezinde öğrencinin yer almasıdır. Bu bağlamda öğretmenin rolü çok önemli olup amacı ise öğrencilerin yeteneklerini ve yeterliliklerini geliştirmektir (Johnson, Johnson ve Smith 1991). Öğretmen, dersi önceden öğrencileriyle beraber planlar ve ders sırasında bu plana uyar. Bununla birlikte sınıfta bulunan bütün öğrencileri derse dâhil etmeye çalışır (Kılıçoğlu, 2007). Ayrıca öğretmenin, öğrencileri girişimci olması ve araştırma yapması açısından teşvik etmesi de çok önemlidir. Öğretmen, bütün öğrencilerin ihtiyaç ve becerilerine uygun öğrenme ve öğretme stratejilerini seçer. Öğrencilerin kendi amaçlarını belirlemelerini sağlar. Bireylerin öz benliğine ve kişisel haklarına saygı gösterir (Sünbül, 2014).

Aktif öğrenme yöntemlerine öğrenci açısından bakıldığında ise bu yöntemler, pasif öğrenmeden daha caziptir. Çünkü öğrenciler karar verme ve sorumluluk alma gibi sosyal becerileri kazanmakla birlikte derse karşı da daha fazla motive olmaktadır. Bu yöntemler ile öğrenciler zihinsel aktivitelerini yönetmekte daha başarılıdır (Wolters, Simons ve Volet, 2000). Aktif öğrenme ile öğrenciler durağan, edilgen ve itaatkâr değil, girişimci ve sorgulayan bir profil çizer. Bütün öğrenciler özgün ve saygıdeğer olup eğitim sürecinin aktif öznesi konumundadır (Özpolat, 2013). Ayrıca aktif öğrenme ile öğrenciler keşfeder, farklı materyallerle uğraşır, sorunları çözmeye çalışır, çeşitli projeler yürütür. Bununla birlikte öğrenciler etkin oldukları bu süreçte kendi kişisel bilgi birikimini oluşturup (Peko ve Varga, 2014) analiz, sentez ve değerlendirme gibi üst düzey düşünme görevlerini de yerine getirir (Bonwell ve Eison, 1991).

Aktif öğrenme anlayışının temel alındığı öğretim ortamı, hem öğrenci hem de öğretmen açısından büyük bir önem teşkil etmektedir. Bu öğretim ortamında bilgi, öğrenci tarafından keşfedilir, dönüştürülür, genişletilir ve inşa edilir. Öğrenciler işbirliği içindedir ve birlikte çalışma konusunda uyumludur (Johnson, Johnson ve Smith 1991). Bu bağlamda öğrenciyi etkin kılan sınıf ve okul ortamı öğrencinin başarısını arttırmakta ve sosyal yönünün gelişmesinde önemli rol oynamaktadır.

Özpolat'a (2013) göre öğrencinin aktif olduğu okul çocuk dostudur. Ayrıca yaşam ve öğrenme alanını içine alan bir kapsamdan oluşur. Öğrencinin merkeze alındığı okullarda minimum hiyerarşi, maksimum paydaşlık ilişkisi olup herkes ve her şey öğrenme kaynağıdır. Aktif öğrenme yöntemlerinin kullanıldığı sınıflarda ise beş anahtar özellik vardır. Bunlar: Saygı, enerji, özdenetim, gruba ait olma ve farkındalıktır (Harmin ve Toth, 2006). Bununla birlikte bu sınıflarda yer alan öğrenciler, beğenilme, takdir edilme ihtiyaçları karşılandığı, kendilerine güvenildiği ve değer verildiği zaman daha mutlu ve daha başarılıdır (Özpolat, 2013).

Aktif öğrenme yöntemleri ve tekniklerinin kullanılmasına dair önemli hususlar vardır. Derste işlenen konu, öğrencilerin özellikleri, eldeki imkânlar ve ulaşılmak istenen hedefler göz önüne alınarak aktif öğrenmeye dair bir yöntem seçilebilir (Ün Açıkgöz, 2003). Bu bağlamda çeşitli kaynaklarda aktif öğrenmeye dayalı yöntem ve tekniklerden bahsedilmiştir. Bunlar: Etkinlik temelli öğrenme, proje tabanlı öğrenme, rehberli keşif, sorgulama yaklaşımı, problem temelli öğrenme, tartışma, gösterip yaptırma, örnek olay, işbirlikli öğrenme, oyunlarla öğretim,

problem çözme, gezi, beyin fırtınası, münazara, panel, drama, rol yapma ve akran öğretimidir (Westwood, 2008; Sünbül, 2014; Şimşek-Örten-Topkaya ve Yıllar, 2014; Şimşek-Kaymakçı, 2015; Ün Açıkgoz, 2003; Bonwell - Eison, 1991).

Aktif öğrenme yöntemlerinin sosyal bilgiler öğretiminde yer alması çok önemli faydaları beraberinde getirir. Çünkü geleneksel yöntemlerin dışına çıkılması ile öğrencinin derse olan ilgisi ve başarısı artırılabilir. 2004 ve 2005 yılları arasındaki sosyal bilgiler programı incelendiğinde öğrenciyi merkeze alan, etkinliklere dayalı, öğretim teknoloji ve materyallerinden faydalanmayı amaç edinen, modern dünyada eğitim-öğretim faaliyetlerinde kullanılan öğretim strateji, yöntem ve tekniklerini kullanmayı esas alan bir program yapısı olduğu görülmektedir (Kaymakçı, 2009). Bu bağlamda öğretim yöntemlerinin ve faaliyetlerinin çeşitli olması öğrenciyi etkin kılmak açısından bir hayli önem arz etmektedir.

Kırpık'a (2009) göre materyallerdeki zenginlik ile öğrenme faaliyetlerinin çeşitliliği, öğrenmenin niteliğini doğrudan etkileyen faktörlerdir. Sosyal bilgiler dersinde kazanılan bilgi ve beceriler günlük hayatta işe yarar niteliktedir. Derste uygulanan aktif öğrenme yöntemleriyle gündelik hayata dair sorun çözme becerisi öğrenciye bu sayede kazandırılmış olur. Yani sosyal bilgiler programında öğretmenin rehberliğinde, öğrenen merkezli, araştıran, sorgulayan, sorunlarına çözüm üretebilen nitelikte bir nesil yetiştirilmek istenmektedir (Sağlam ve Bilgili, 2006). Bu nitelik dokusuna sahip bireylerin yetişmesine hizmet edecek öğretim programları salt bilgi aktaran bir yapıdan ziyade bireysel farklılıkları dikkate alan, değer ve beceri kazandırma hedefli, sade ve anlaşılır bir yapıda hazırlanmıştır (MEB, 2018). Nitekim de öğrencinin merkezde olması ve aktif öğrenme yöntemlerinin sosyal bilgiler derslerinde kullanılması azımsanamayacak derecede önem teşkil etmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, sosyal bilgiler öğretmenlerinin aktif öğrenme yöntemlerini kullanma durumlarını, varsa sorunlarını ve sosyal bilgiler öğretmenlerinin aktif öğrenme yöntemlerinin kullanımı ile ilgili önerilerini tespit etmektir.

Yapısı itibariyle sözel ağırlıklı bir ders olan sosyal bilgilerde öğrencinin etkin katılımı sağlanamadığı takdirde, öğretme- öğrenme etkinlikleri ezberden öteye gidemeyecektir (Sever, 2015). Bundan dolayı sosyal bilgiler öğretmenlerinin, öğrenciyi aktif kılan yöntemlerin kullanımı hakkında bilgi sahibi olup bu yöntemleri derslerinde uygulaması çok büyük bir önem arz etmektedir. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin aktif öğrenme yöntemleri hakkında bilgi düzeyleri ve bu yöntemleri kullanıp kullanmadıkları bu araştırma ile ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

Problem Cümlesi

Sosyal bilgiler öğretmenlerinin aktif öğrenme yöntemlerini kullanma durumları nasıldır?

Alt Problemler

Bu problem cümlesine bağlı olarak aşağıda belirtilen sorulara cevaplar aranmaktadır:

1. Sosyal bilgiler öğretmenleri derslerinde aktif öğrenme yöntemlerini kullanmakta mıdır? Eğer aktif öğrenme yöntemleri sosyal bilgiler öğretmenleri tarafından kullanılıyorsa hangi yöntemler kullanılmaktadır?
2. Sosyal bilgiler öğretmenleri aktif öğrenme yöntemlerini nasıl uygulamaktadır?

3. Sosyal bilgiler öğretmenleri aktif öğrenme yöntemlerini kullanırken herhangi bir sorunla karşılaşmakta mıdır?
4. Sosyal bilgiler öğretmenleri aktif öğrenme yöntemlerinin katkıları ve kullanılabilirliği hakkında ne düşünmektedir?
5. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin aktif öğrenme yöntemlerinin kullanılması ile ilgili önerileri nelerdir?

Sayıtlar

Araştırmada kullanılan veri toplama aracı ve araştırma yönteminin, bu araştırmanın kapsamına ve amacına uygun olduğu kabul edilmektedir.

Sınırlılıklar

Bu araştırma 2019-2020 öğretim yılı, Erzurum ili merkezinde görev yapan 8 İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretmeni, bu öğretmenlerin dersine giren toplam 48 öğrenci ve yarı yapılandırılmış mülakat formu aracılığıyla elde edilen veriler ile sınırlıdır.

YÖNTEM

Sosyal bilgiler öğretmenlerinin aktif öğrenme yöntemlerini kullanma durumlarını, varsa sorunlarını ve sosyal bilgiler öğretmenlerinin aktif öğrenme yöntemlerinin kullanılması ile ilgili önerilerini tespit etmek amacıyla yapılan bu çalışma, nitel araştırma yöntemlerinden biri olan durum çalışması ile gerçekleştirilmiştir. Mülakata katılan öğretmenlerin vermiş olduğu bilgilerin güvenilirliğini test etmek amacıyla her bir öğretmenin dersine giren altı öğrenciden sosyal bilgiler dersinin işlenişi ile ilgili teyit amaçlı veriler alınmış ve alınan veriler doğrultusunda elde edilen bilgilerin doğruluğu sağlanmaya çalışılmıştır. Nitel araştırmalarda elde edilen bulguların gerçekliği ve süreçlerin birbiri ile tutarlı olması gerekmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2016).

Nitel araştırmalarda katılımcıların öznel bakış açılarını anlamak ve olayların iç yüzünü bilen kimselerin görüşlerini almak çok önemlidir (Christensen, Johnson ve Turner, 2015). Nitel araştırma gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Nitel araştırma yöntemlerinden biri olan durum çalışması ise araştırmacının bir ya da daha fazla durumu ayrıntılı bir biçimde ortaya koyduğu, tanımladığı ve analizini yaptığı yönetime denir (Christensen, Johnson ve Turner, 2015).

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu Erzurum ilinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı olarak çalışan 8 Sosyal Bilgiler Öğretmeni ve bu öğretmenlerin dersine giren toplam 48 öğrenci oluşturmaktadır. Devlet okulları ve özel okullardan eşit sayıda seçilen bu öğretmenlerin 4 tanesi kadın 4 tanesi ise erkek olarak belirlenmiş ve çalışma grubu oluşturulmuştur.

Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada gerekli olan veriler yarı yapılandırılmış mülakat soruları ile toplanmıştır. Bu sorular aktif öğrenme yöntemleri ile ilgili beş sorudan oluşmaktadır ve ses kayıt cihazı ile elde edilmiştir. Araştırma sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşleri ve her bir öğretmenin dersine giren altı öğrencinin görüşü alınarak yapılmıştır. Sorulacak olan sorular konu alanında uzman olan dört kişiye gösterilmiş ve ölçülmek istenen konu kapsamında görüşler alınmıştır.

Uzmanların görüşleri ile gerekli düzeltmeler yapıldıktan sonra iki sosyal bilgiler öğretmeni ile veri toplama aracının pilot çalışması yapılmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmadan elde edilen veriler içerik analizi ile çözümlenmiştir. Öğretmenlerden ve öğrencilerden alınan veriler bilgisayara kaydedilmiş ve araştırmacı tarafından birkaç kez okunmuştur. Yapılan araştırma kategorilere ayrılmış ve her bir kategori için öğretmenlerin vermiş oldukları yanıtlara göre ifadeler sunulmuştur. Ayrıca araştırmadan elde edilen veriler birden fazla kişi tarafından kodlanmış ve kategoriler oluşturulmuştur. Öğretmenlerin ilk iki soru için verdiği cevaplar öğrencilerin verdiği cevaplarla mukayese edilmiştir. Araştırmanın amacı doğrultusunda elde edilen veriler frekans ve yüzde tabloları oluşturularak yorumlanmış ve doğrudan alıntılar yolu ile desteklenmiştir. Öğretmenlerin birden fazla görüş belirttiği sorulara ilişkin bazı tablolar (Tablo 1) hariç, yüzdelerin hesaplanmasında öğretmen sayısı değil o konuda belirtilen görüşler sayısal olarak ele alınmıştır.

İçerik analizi verilerin arkasında yatan anlam, kod, tema, kategori gibi araçlar kullanılarak ortaya çıkarılır, yorumlanır ve okuyucuya sunulur. Kod araştırma sorusuna yanıt olacak şekilde, veri içinde seçilerek işaretlenen ve bir isim altında toplanan bölümlerdir. Tema, kodların ortak özelliklerine göre gruplandırılması yoluyla elde edilen yeni kodlar şeklinde tanımlanmaktadır (Özmen ve Karamustafaoğlu, 2019).

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde elde edilen bulgular tablolar halinde sunulmuştur. Tablolar, Erzurum'un çeşitli okullarında görev yapan 8 tane Sosyal Bilgiler öğretmenin cevapları doğrultusunda her soru için ayrı oluşturulan temalar çerçevesinde yüzde, frekans ve doğrudan alıntı yoluyla sunulmuştur. Ayrıca Tablo 1 ve Tablo 2 yorumlanırken mülakata katılan öğretmenlerin vermiş olduğu bilgilerin güvenilirliğini test etmek amacıyla her bir öğretmenin dersine giren 6 öğrenciden sosyal bilgiler dersinin işlenişi ile ilgili teyit amaçlı bilgiler alınmış ve öğretmenlerin cevapları ile mukayese edilmiştir.

Tablo 1. Sosyal Bilgiler Öğretmenleri Derslerinde Aktif Öğrenme Yöntemlerini Kullanmakta mıdır? (n=8)

İfadeler	f	%
Kullananlar	7	88
Kullanmayanlar	1	12

Tablo 1 incelendiğinde mülakata katılan öğretmenlerin 7 tanesi aktif öğrenme yöntemlerini kullandığını belirtirken sadece 1 tanesi kullanmadığını ifade etmiştir. Yukarıdaki veriler, öğrenci mülakatları ile karşılaştırıldığında 4 öğretmenin vermiş olduğu “kullanıyorum” cevabı ile öğrencilerin bu soruya yönelik vermiş olduğu cevaplar örtüşmektedir. Diğer 3 öğretmen ise aktif öğrenme yöntemlerini kullandıklarını belirtmelerine rağmen öğrencileri bu bilgileri destekler nitelikte cevaplar vermemiştir. Aşağıda aktif öğrenme yöntemlerinin kullanımı hakkında görüş bildiren bazı öğretmen ve öğrencilerin ifadelerine doğrudan bir şekilde yer verilmiştir.

Öğretmen 1: “Evet kullanıyorum. Şimdi aktif öğrenmede muhakkak öğrenciyi ön plana alma durumu söz konusudur. Sosyal bilgiler dersinde sadece klasik anlatım olduğu zaman çocuğun

bu konuyu öğrenmesinin mümkünatı yok. Sosyal bilgiler dersi gibi çocuğu sosyalleştirmeye yönelik derslerde bunu uygulamamız lazım, sürekli bu programın uygulanması gerekir.”

Öğretmen 1'in dersine giren bazı öğrenciler

Öğrenci 1: “Çok güzel geçiyor ders. Ben tarihi sevmiyordum hocamdan sonra sevdim. Tarihi bize yaşayarak anlatıyor. Dün birinci dünya savaşını işledik kendimi o savaşın içinde gibi hissettim. Çok eğlenceli geçiyor dersler. Tiyatro yapıyoruz. Etkinlikler yapıyoruz. Soru cevap yapıyoruz tekrar etmemiz amacıyla.”

Öğrenci 5: “....Saltuk Bey anlatılacağı zaman şey yapıyordu, bir tane öğrenci vardı, öğrenci seçti sonra Saltuk Bey kıyafeti falan giydirmişti, derse gelip anlatmıştı. 7. sınıfta Divan-ı Hümayun üyeleri ile ilgili tiyatro yaptık. Yani zorunlu ödev vermişti, herkes gruplara ayrılmıştıgeziye götürüyor. Bu sene Erzurum Kongresi'ne götürdü. Geçen sene de Erzurum'un tarihi yerlerini falan gezmiştik. Çifte Minareli Medrese, Yakutiye Medresesi, Üç Kümbetler ve tabyalara gittik. Buraları gezerken buralar ile ilgili bize bilgi veriyor.”

Öğretmen 6: *“Aktif öğrenme derken çocuklarla etkileşimli öğrenmeden söz ediyorsunuz sanırım. Zaman zaman hafıza kartları ile oyunlar oynuyoruz. Ama sosyal bilgilerde çok fazla değil.”*

Öğretmen 6'nın dersine giren bazı öğrenciler

Öğrenci 2: “Hoca dersi iyi anlatıyor, yani ben anlıyorum. Hocamız bizi alıyor, dersi anlatıyor, yani böyle daha zevkli oluyor. Eğlenceli geçiyor dersimiz. Kitaptan işliyoruz.”

Öğrenci 3: “Şimdi bir şey okuyacaksak, liste var oradan aramızdan birini seçiyor, o kişi okuyor. Aktif yöntemler kullanmıyoruz, gezi ve tiyatro yapmıyoruz.”

Öğrenci 5: “Hocamız önce bize kitaptan işliyor, anlatıyor, kısa kısa notlar veriyor. Sonra akıllı tahtadan izletiyor. Dersleri böyle işliyoruz.”

Öğretmen 4: *“Kullanıyorum. Ben soru cevap yöntemini kullanıyorum. Genellikle konuyu anlattıktan sonra soru cevap yapıyorum. Genellikle ya da yaprak test üzerinden çocuklar konuyu anlamamış mı öyle hallediyorum yani.”*

Öğretmen 4'ün dersine giren bazı öğrenciler

Öğrenci 1: “İlk öncelikle aldığı notlar var kendisinin, o notlar ile ilk önce tahtaya yazıyor, biz onları yazıyoruz sonra o onları anlatıyor. Biz de anlattığı dersi dinliyoruz. Bazen kendisi çok yorulduğu zaman o okuyor biz yazıyoruz. Sonra o yazdırdığı şeyi anlatıyor. Ya da anlatıyor sonra yazdırıyor.”

Öğrenci 3: “Mesela kendi fotokopileri var, zaman kaybetmemek için bunları bize dağıtıyor. Onlardan önce bize konuyu anlatıyor, sonra sorular soruyor bize anlamış mıyız diye. Konu tarama testleri yapıyor.”

Tablo 2. Aktif Öğrenme Yöntemleri Sosyal Bilgiler Öğretmenleri Tarafından Kullanılıyorsa Hangi Yöntemler Kullanılmaktadır? (n=8)

İfadeler	f	%
Gezi	4	29
Rol yapma	2	14
Örnek olay yöntemi	1	7
Tartışma	1	7
İşbirlikli öğrenme	1	7
Beyin fırtınası	2	14
Drama	3	22

Tablo 2 incelendiğinde sosyal bilgiler öğretmenlerinin derslerinde örnek olay, tartışma ve işbirlikli öğrenme yöntemlerini kullandıkları görülmektedir. Ayrıca drama, rol oynama ve beyin fırtınası tekniğinin öğretmenler tarafından kullanıldığı ifade edilmiştir. 4 tane öğretmen ise sınıf dışı öğretim yöntemlerinden gezi tekniğini kullandığını belirtmiştir. Yukarıda bahsi geçen yöntem ve teknikler, öğrencilerin vermiş olduğu cevaplar ile mukayese edildiğinde bazı farklılıkların ortaya çıktığı görülmektedir.

Drama tekniğini kullandığını belirten öğretmenlerden bir tanesinin öğrencileri ile yapılan mülakatta bu tekniğin kullanıldığına dair veriler alınmış ve bu veriler öğretmenin verdiği bilgilerle örtüşmüştür. Drama yaptırdığını belirten diğer iki öğretmenin, öğrencileri ile yapılan mülakatta alınan veriler öğretmen cevapları ile karşılaştırılmış ve bu tekniğin kullanıldığına dair birbirini destekleyen verilere ulaşılamamıştır. Aşağıda drama tekniğinin kullanımı hakkında görüş bildiren öğretmenlerin ve bu öğretmenlerin dersine giren bazı öğrencilerin ifadelerine doğrudan bir şekilde yer verilmiştir.

Öğretmen 8: “...öğretmen de yaratıcı dramayı yaptırıyor. Mesela geçenlerde bunun fırsatını buldum. Kültürel bir konuda, şimdi biz Erzurum’da yaşıyoruz ve Erzurum şivesi de bizim kültürümüzün bir parçası bu şiveyi kullandırarak da bir yaratıcı drama yaptık”

Öğretmen 8’in dersine giren bazı öğrenciler

Öğrenci 4: “Evet mesela hoca Osmanlı’yı anlatırken kendini padişah yerine koyuyor, birini çıkartıyor işte canlandırma falan yapıyor. İşte diyor ki mesela bu benim sadrazamım anlatıyor, hatta Divan-ı Hümayundaki üyeleri canlandırmıştı, kıyafet falan giymiştik, onları anlatmıştı, drama yapıyoruz....”

Öğrenci 3: “....derste drama yapıyoruz. Mesela Selçuklular anlatılacaksa her boydan örnek öğrenciler seçilip öyle gösteriyor. Mesela birkaç öğrenciyi tahtaya kaldırıp onlara rol veriyor, ona göre anlatıyor dersi.”

Öğretmen 5: “Bazı sınıflara göre değişiyor.... Onun dışında öğrencilere iletişim konusunda karşılıklı olarak olumlu ve olumsuz olarak karşılıklı örnek gösterebilecekleri bir metin hazırlıyorum. 7. sınıfta da bunu yaptım. İşte kendi için olumsuz gördüğü bir metin hazırlıyor. Onu sınıfta drama şeklinde sınıftan belirlediği üç arkadaşı ile onu dramatize ediyor.”

Öğretmen 5’in dersine giren bazı öğrenciler

Öğrenci 1: “Öğretmenim dersi anlatarak, eğlenceli bir şekilde işliyor. Derste tartışma yapıyoruz. Drama, tiyatro yapmıyoruz.”

Öğrenci 5: “Tartışma yapıyoruz da hani böyle tiyatro gibi değil yani, mesela bir soru üzerine tartışıyoruz, konu üzerine tartışıyoruz, farklı bir konu açılıyor onun üzerine tartışıyoruz, görüşlerimizi söylüyoruz.”

Öğretmen 7: “....örneğin gelenek ve göreneklerimiz konusu var beşinci sınıflarda, yine düğünlerimizi sınıfta drama oluşturarak yapıyordum....”

Öğretmen 7'nin dersine giren bazı öğrenciler

Öğrenci 4: “Dersleri akıllı tahtadan işliyoruz. Sonra hoca bir şey söyleyince biz onu yazıyoruz, soru soruyor. Derslerde tiyatro, drama falan yapmıyoruz.”

Öğrenci 6: “Hocamız kitaptan işlemiyor. Bir tane flash belleği var, onları açıp tahtada anlatıyor, yazdırıyor. Mesela bir konuyu çok detaylı anlatıyor. Tiyatro ve canlandırma tarzı şeyler yapmadık.”

Beyin fırtınası tekniğini kullandığını belirten bir öğretmenin öğrencileri, bu tekniğin kullanılmadığını ifade ederken diğer öğretmenin öğrencileri bu tekniğin kullanıldığını dair öğretmenleriyle paralel görüşler belirtmişlerdir. Aşağıda beyin fırtınası tekniğinin kullanımı hakkında görüş bildiren öğretmenlerin ve bu öğretmenlerin dersine giren bazı öğrencilerin ifadelerine doğrudan bir şekilde yer verilmiştir.

Öğretmen 3: “....onun dışında öğrencileri aktif tutma yöntemlerini kullanamıyoruz. Yöntem olarak soru cevap, işte beyin fırtınası yani dediğim gibi sınıf içerisinde bizi kısıtlayan yöntemleri kullanabiliyoruz....”

Öğretmen 3'ün dersine giren bazı öğrenciler

Öğrenci 1: “Haftanın ilk dersinde ödev kontrolü yapıyoruz. İkinci saat ders anlatıyoruz. Konu bitince konu hakkında soru çözüyoruz. Hoca ödevleri veriyor, işte öyle geçiyor dersler. Beyin fırtınası yapmadık.”

Öğrenci 5: “Hocamız direkt kitaptan işliyor, böyle yerlerin altını çizdiriyor, tahtaya yazıyor, deftere geçiriyor. Beyin fırtınası falan yapmıyoruz.”

Öğretmen 8: “....bizim sosyal bilgiler dersinde ders içi etkinliklerimiz var. Artı olarak ayda birer saat sadece bir etkinlik yaptırıyoruz. Bakın burada öğrenme yöntem ve tekniklerinde araştırma yapma, beyin fırtınası, inisiyatif karar alma, empati kurma, sosyal sorumluluk alma gibi....”

Öğretmen 8'in dersine giren bazı öğrenciler

Öğrenci 5: “....derste beyin fırtınası yaptık. Mesela tahtaya yazıyor öğretmen, bilmediğimiz bir soruyu diyor ki mesela bununla ne ilişkili olabilir, bunun hakkında ne düşünüyorsunuz falan diye....”

Öğrenci 6: “....beyin fırtınası yapıyoruz, hoca bize ortaya bir soru söylüyor, böyle sosyal bilgiler ile alakalı, bizde onu bulmaya çalışıyoruz, fikir falan yürütüyoruz....”

Tartışma yöntemini kullandığını belirten öğretmenin öğrencileri, bu yöntemin kullanıldığını dair destekleyici nitelikte görüşler belirtmişlerdir. Aşağıda tartışma yönteminin kullanımı

hakkında görüş bildiren öğretmenin ve bazı öğrencilerinin ifadelerine doğrudan bir şekilde yer verilmiştir.

Öğretmen 5: “....ne yapmıştık onu söyleyeyim bir tartışma ortamı oluşturmuştuk. Özellikle mesela tarih konularında işliyoruz. Mesela bu sene düşündüm Türkler’ in göçlerinin nedenleri, sınıfta bu tamamen spontane aklıma geldi. Bazısı dedi ki hocam göç etmeseydik daha güzel olurdu, oralar daha zengin ve huzurlu topraklara benziyor dedi. Aslında bu işbirlikçi yöntemden ziyade münazara yöntemi oldu....”

Öğretmen 5’in dersine giren bazı öğrenciler

Öğrenci 3: “....tartışma yapıyoruz. Bizim fikrimizi alıyor, kendi fikrini de söylüyor. O konu hakkında tartışıyoruz. Hoca önce bir soru soruyor, soru cevap hakkında tartışıyoruz....”

Öğrenci 6: “....tartışma yapıyoruz mesela bazen ders konusunda, hoca sorular falan soruyor, işte diyor ki sizce ne olurdu....”

Sınıf dışı öğretim yöntemlerinden gezi tekniğini kullandığını belirten 3 öğretmenin dersine giren öğrenciler, geziye gittiklerini ifade ederken, bir öğretmenin öğrencileri bu konuda herhangi bir yorum yapmamıştır. Aşağıda gezi tekniğinin kullanımını hakkında görüş bildiren öğretmenlerin ve bazı öğrencilerinin ifadelerine doğrudan bir şekilde yer verilmiştir.

Öğretmen 2: “....sınıfın durumu, konunun içeriği bunları tabi zaman zaman değiştirebiliyoruz. Yani bu yöntemlerin isimlerini kavram olarak tam şey yapamıyorum ama ben anlatayım. Yani mesela canlandırma, rol yapma yapıyoruz, gezi yapıyoruz....”

Öğretmen 2’nin dersine giren bazı öğrenciler

Öğrenci 3: “....yani dersi aktif kılacak binalara yani kongre binasına gezi düzenledi, gezilere gidiyoruz. Yani dersi işleyişi de anlatışı da aktif bir şekilde, genel olarak derslerimiz iyi oluyor....”

Öğrenci 5: “....hocam şeylere götürdü bizi Erzurum Kongresi'ne götürdü, başka yerlere de götürecekti de tüm arkadaşlar gelmedi....”

Öğretmen 8: “....öğrenci kendi yapabilirliğini de hissediyor aslında. Dün biliyorsunuz dört ekim hayvanları koruma günü, dört ekim kapsamında biz çocukları barınağa götürdük. Barınakta çocuklar baktılar, hayvanları gördüler, hangi koşulda yaşadıklarını gördüler. Ama sadece bu bizim amacımızı tanımlamadı, oradaki çalışanlarda gayet hoşgörülü ve samimiydi bu çok önemli. Çocukları gruplara ayırdık bir sürü soru sordular, akıllarına gelmeyen soruları da ben sordum....”

Öğretmen 8’in dersine giren bazı öğrenciler

Öğrenci 1: “....geziye gitmedim ama hocanın gezi kulübü var bu kulübe üye olanlar gidiyor....”

Öğrenci 5: “....geziye, gezi kulübü ile gidiyoruz. Hayvanları koruma gününde, hayvan barınağına gitmiştik....”

Öğretmen 1: “....Saltuklulardan başlayıp işte diğer Anadolu Türk Beylikleri, Osmanlı, Selçuklu bunların konuları var yedinci sınıfta. Bunları sene içerisinde anlattıktan sonra havalara

biraz ısınmaya başladığında mayıs aylarında oradan kalma tarihi eserlere götürüyoruz. Çocukların birebir görmelerini sağlıyoruz.

Öğretmen 1'in dersine giren bazı öğrenciler

Öğrenci 3: “....geziye gitmiştik. Erzurum kongresine gitmiştik. Servislere bindik, Erzurum Kongresi'ne gittik. Aslında orada hocamız anlatacaktı ama Erzurum Kongresi ile ilgili başka birisi bilgi verdi, o bize anlattı. Daha sonra hocamız derste bize anlatıyordu. Mesela Erzurum'un tarihi mekanlarına da gitmiştik....”

Öğrenci 4: “....yani gezilere hep gidiyoruz. Kongre binasına gittik sonra 7. sınıfta biraz yerleri gezdik, öyle ama derslerde tabi. Mesela iki sınıf gittiysek bir sınıf bir yere diğer sınıf başka bir yere gidiyor. İki sınıfında başından hiç ayrılmaz....”

Öğretmen 5: “....şimdi Erzurum Kongresine gitme projem vardı benim. Öğrencilere, orada o atmosferi yaşayarak kongre binasında konuyu anlatmak çocukların ilgisini çekiyor. Yani hiç derse ilgisi olmayan o çocuk o atmosferi soluyunca böyle farklı bir havaya giriyor. Evet, mesela bu yılda götüreceğim inşallah her yıl yaptığım bir şey....”

Örnek olay yöntemini kullandığını ifade eden öğretmenin öğrencileri, bu yöntemin derslerde öğretmenleri tarafından kullanıldığını destekleyen cevaplar vermemişlerdir. Aşağıda örnek olay yönteminin kullanımı hakkında görüş bildiren öğretmenin ve bazı öğrencilerinin ifadelerine doğrudan bir şekilde yer verilmiştir.

Öğretmen 2: “.... daha önceden örnek olay incelemesi şeklinde veya çocuklara soru cevap şeklinde, çocuklara konuyu buldurma, konuya meraklandırma bu şekilde derslerimizi işlemeye çalışıyoruz. Hazır metinler veya hazır bilgiyi vermekten ziyade çocuklarda bu merak duygusunu oluşturup bu şekilde çocukları aktif hale getirmeye çalışıyoruz.”

Öğretmen 2'nin dersine giren bazı öğrenciler

Öğrenci 4: “....hayır, örnek olayla ilgili herhangi bir şey yapmadık. Derste farklı bir şey yapmıyoruz, hani toptan anlatıyor, aklında kalanları anlatıyor, videolar izletiyor dersin aktif olması için.”

Öğrenci 6: “Kullanıyor, mesela şey kullanıyor, dersteysen şaka falan yapıyor, komik şeyler, güzel anlatıyor. Derslerde tiyatro ve drama yapmıyoruz. Gezi yapıyor ama ben gitmedim.”

İşbirlikli öğrenme yöntemini kullandığını ifade eden öğretmenin öğrencileri, bu yöntemin kullanıldığına dair destekleyici görüşlerde bulunmuşlardır. Aşağıda işbirlikli öğrenme yönteminin kullanımı hakkında görüş bildiren öğretmenin ve bazı öğrencilerinin ifadelerine doğrudan bir şekilde yer verilmiştir.

Öğretmen 8: “....işbirlikli öğrenme hemen hemen her dersimizde olan bir şey, bir kere gruplandırıyoruz. Grupta dayanışmayı öğretiyoruz, çocuklara birlikte nasıl çalışılır, grupta rollerini belirliyoruz. Rollerle ilgili sorumluluklarını yerine getiremediği zaman ürünün çıkamayacağını, bir grup olma mantığını bunu aşıyoruz....”

Öğretmen 8'in dersine giren bazı öğrenciler

Öğrenci 6: “....evet mesela bizim standardımız var, dinleri araştıracaktık. Biz grup olduk, sonra hoca bizi dinleri araştırmak için gruplara ayırdı, onları araştıracağız.”

Öğrenci 5: “....bir veri için araştırma yapıyoruz, öğretmen grupları belirledi böyle 5-6 kişilik, beraber farklı farklı dinleri araştırıp bunlarla ilgili dergi falan yapacağız.”

Rol yapma tekniğini kullandığını belirten bir öğretmenin öğrencileri, bu tekniğin kullanıldığına dair öğretmenle paralel görüşler ifade etmişlerdir. Diğer öğretmenin ise bu hususta öğrencilerinden iki tanesi tekniğin kullanıldığını destekler cevaplar verirken diğer dört öğrenci bu tekniğin kullanılmadığını belirtmiştir. Aşağıda rol yapma tekniğinin kullanımı hakkında görüş bildiren öğretmenlerin ve bazı öğrencilerinin ifadelerine doğrudan bir şekilde yer verilmiştir.

Öğretmen 1: “....Osmanlı tarihini anlatıyoruz. Divan-ı Hümayunu anlatırken çocuklara, konuyu anlatıp bilgileri verdikten sonra çocukları gruplara bölüyoruz. Bu guruplara böldüğümüzde hepsi bir divan üyesi oluyor ve divan üyelerinin neler yapmaları gerektiğini kendileri çalışıyor. Yaklaşık dört beş hafta veriyorum çocuklara, kendileri bir piyes hazırlıyorlar. Bir rol oynama oluşturuyorlar.”

Öğretmen 1'in dersine giren bazı öğrenciler

Öğrenci 3: “....bazen gerekli konularda daha iyi anlamamız için tiyatro yapıyor. Aslında bu sene değil herhalde geçen sene yapmıştık. Geçen sene Divan-ı Hümayun ile ilgili yapmıştık. Sadrazam, padişah falan vardı. Gruplara ayırmıştı bizi, böyle bir tiyatro oyunu yapmıştık ve bizi de kaydetmişti....”

Öğrenci 5: “....yani derste bazen şey Saltuk Bey anlatılacağı zaman şey yapıyordu. Bir tane öğrenci vardı işte öğrenci seçti. Sonra Saltuk Bey kıyafeti falan giydirmişti, derse gelip anlatmıştı. 7. sınıfta Divan-ı Hümayun üyeleri ile ilgili tiyatro yaptık. Yani zorunlu ödev vermişti, herkes gruplara ayrılmıştı. Divan-ı Hümayun yapmıştı....”

Öğretmen 2: “....yani mesela canlandırma, rol yapma yapıyoruz, gezi yapıyoruz....”

Öğretmen 2'nin dersine giren bazı öğrenciler

Öğrenci 2: “Bizi eğlendirerek bizi derse katıyordu. Dersi bize sevdirdiyordu, yoğun anlatmıyordu. Ara sıra etkinlikler yaptırıyordu, tiyatro yaptırıyordu, soru cevap yapıyordu.”

Öğrenci 3: “....tiyatro tarzı yani hayır yaptırmıyor ama konulara girince eski yöntemleri kullanıyor. Mesela dün bir dersimiz vardı, bir konuyu örnek vererek onun üzerine konuşmamızı ve düşüncelerimizi yorumlamamızı istedi....”

Tablo 3.Sosyal Bilgiler Öğretmenleri Aktif Öğrenme Yöntemlerini Nasıl Uygulamaktadır? (n=8)

İfadeler	f	%
Öğrencileri tarihi mekânlara götürerek	3	27
Öğrencilere drama ve rol yapma tekniği için önceden hazırlık yaptırarak	3	27
Öğrencilerle tartışma ortamı oluşturarak	1	9
Öğrencilerin fikirlerini alarak	2	19
Öğrencilere araştırma yaptırarak	1	9
Öğrencileri çalışma gruplarına ayırarak	1	9

Tablo 3’de sosyal bilgiler öğretmenlerinin aktif öğrenme yöntemlerini derslerinde nasıl uyguladıklarına dair görüşleri belirtilmiştir. Aşağıda konu hakkında görüş bildiren bazı öğretmenlerin ifadelerine doğrudan bir şekilde yer verilmiştir.

Öğretmen 1: “Bir gün izin alıyoruz. Çocuklar o gün ders görmüyor. 7. sınıfları ikişer ikişer götürüyoruz. Örneğin Çifte Minareli Medrese, Üç Kümbetler, Erzurum Kalesi, Tabyalar buraları gezdirip anlattığımız konuları da çocuğa aktif bir şekilde göstermiş olarak çocuğun bu konuya daha hakim olmasını sağlıyoruz....”

Öğretmen 2: “Tabi bu da duruma göre değişiyor. Rol yapma etkinliği olursa mesela ne olabilir, divan teşkilatı konusunda üç beş öğrenciyi görevlendirip örnek bir olayı divan toplantısında tartışmalarını istiyoruz. Bunun için bir hazırlık safhası gerekiyor. Bir önceki dersten ödevlendirip daha sonraki derse öğrencilerin rol yapmayı gerçekleştirmesini sonrasında da sınıfça örnek olaydan yola çıkarak divan teşkilatı üyelerinin görevlerini işliyoruz.”

Öğretmen 3: “Mesela anlatacağımız konunun ana başlığını tahtaya yazıyoruz. Onunla ilgili çocukların fikirlerini alıyoruz. Gelen her cevabı tahtaya yazıyoruz. Sonra teker teker bunları değerlendiriyoruz.”

Öğretmen 8: “İşbirlikli öğrenme hemen hemen her dersimizde olan bir şey, bir kere gruplandırıyoruz. Grupta dayanışmayı öğretiyoruz çocuklara, birlikte nasıl çalışılır, grupta rollerini belirliyoruz. Rollerle ilgili sorumluluklarını yerine getiremediği zaman ürünün çıkamayacağını, bir grup olma mantığını bunu aşıyoruz.”

Öğretmen 5: “Sınıfta altı kişilik bir grup oluşturduk. Sınıfın mevcudu zaten kalabalık değil. Bir tarafı Türklerin göçlerinin olumlu yanlarını savunurken diğer tarafta biz orta Asya’da kalsaydık, Çin’e bağlı olsaydık belki daha iyi olabilirdi diye karşı iki fikrin tartışmasını izledik.”

Tablo 4.Sosyal Bilgiler Öğretmenleri Aktif Öğrenme Yöntemlerini Kullanırken Herhangi Bir Sorunla Karşılaşmakta mıdır? (n=8)

İfadeler	f	%
Gezilerde meydana gelen problemler	2	11
Okul idaresinin gerekli desteği vermemesi	1	6
Sınıf mevcudunun fazla olması	1	6
Öğrencilerin sınıf düzenini bozması	2	11
Haftalık ders saatinin yetersiz olması	4	22
Öğrencilerin derse hazırlıksız gelmesi	1	6
Öğrenci velisinin gerekli desteği vermemesi	2	11
Öğrencinin derse karşı ilgisiz olması	1	6
Maddi imkânların kısıtlı olması	1	6
8.sınıf öğrencilerinin LGS’ye yönelik eğitim almaları	3	16

Tablo 4’deki frekanslar ve öğretmenlerin ifadeleri dikkate alındığında, aktif öğrenme yöntemleri kullanılırken karşılaşılan sorunların en önemlileri haftalık ders saatlerinin yetersiz olması ve 8.sınıf öğrencilerinin LGS’ye yönelik eğitim almaları nedeniyle farklı yöntem ve tekniklerin kullanılamaması olduğu görülmektedir.

Bunun yanı sıra öğretmenler, gezilerde meydana gelen problemler, öğrencilerin sınıf düzenini bozması ve öğrenci velisinin gerekli desteği vermemesi gibi sorunlarla karşılaştıklarını vurgulamışlardır. Aşağıda konu hakkında görüş bildiren bazı öğretmenlerin ifadelerine doğrudan bir şekilde yer verilmiştir.

Öğretmen 2: “*En büyük problemimiz işte sınıfta mesela otuz kişi varken dersin akışını kontrol etmede, dersi sonlandırmada amaçlanan bilgi, beceri veya davranışı aktarmada zaman problemi yaşıyoruz.*”

Öğretmen 3: “*....çok böyle yaparak yaşayarak öğrenemiyor çocuklar, sınava yönelik olduğundan dolayı. Tabi yapmak istediğimiz şeyler oluyor kafamızda. Yani aslında şunu da yapabiliriz dediğimiz şeyler de oluyor ama yapamıyoruz yani bunlar kısıtlıyor bizi.*”

Öğretmen 4: “*Karşılaşmaktadır. Aktif öğrenme kavramından benim anladığım öğrenciyi işin içine aktif katacağınızdan süre problemi yaşıyoruz. Milli eğitimin ders saatleri dışında bizim ders saatlerimiz daha fazla. Beşinci sınıflar bizde de üç saat ama bu yetmiyor.*”

Öğretmen 6: “*Biraz gürültü oluyor. Onun dışında olmuyor, daha çok eğleniyorlar.*”

Tablo 5.Sosyal Bilgiler Öğretmenleri Aktif Öğrenme Yöntemlerinin Katkıları ve Kullanılabilirliği Hakkında Ne Düşünmektedir? (n=8)

İfadeler	f	%
Öğrenmelerde kalıcılığı artırır	4	26
Öğrencilere anı olarak kalır	1	7
Öğrencilere dersi sevdirebilir	2	13
Öğrenciler derse karşı daha ilgili olur	4	26
Öğrenciler daha enerjik olur	1	7
Öğrencilerin ders başarısını artırır	1	7
Öğrenciye dersin öğretmenini sevdirebilir	1	7
Öğrencilerin dersi daha iyi anlamasını sağlar	1	7

Tablo 5 incelendiğinde, mülakata katılan öğretmenlerin çoğunluğu aktif öğrenme yöntemleri sayesinde öğrencilerin derse karşı daha ilgili olduğunu ve öğrenmelerde kalıcılığı arttırdığını ifade etmiştir. Bunun yanı sıra öğrencilere dersi sevdirdiği, öğrencilerin ders başarısını arttırdığı, dersin öğretmenini sevdirdiği gibi ifadeler belirtilmiştir. Aşağıda konu hakkında görüş bildiren bazı öğretmenlerin ifadelerine doğrudan bir şekilde yer verilmiştir.

Öğretmen 7: “*Tabi yani tam olarak uygulandığı zaman gayet etkili oluyor. Veli, öğretmen, öğrenci bir olunca başarımız da artmış oluyor. Öğrencinin derse olan ilgisi daha artmış oluyor. Öğretmeni sevmiş oluyor. Öğrenci dersi sevmiş oluyor ve böylece temelden geliyor.*”

Öğretmen 3: “*Bunlar kullanılabildiği takdirde kalıcı öğrenmeyi sağlar. İşin teorik kısmı bir yana pratiğe dökülmesi çok önemli çok da faydalı olan şeyler. Yapılabildikten sonra olumlu buluyorum.*”

Öğretmen 2: “*Aktif öğrenme sanki öğretmene daha iyi, daha rahat veya daha az yorucu gelse de aslında bu işi yaptığında öğretmen daha fazla efor sarf ediyor, daha fazla aktif oluyor, daha fazla yönlendirme, daha fazla çaba içine giriyor. Ama buna rağmen öğrencilerin bundan daha fazla zevk aldıklarını, daha dersi sevdiklerini, derse daha olumlu yaklaştıklarını görebiliyoruz.*”

Öğretmen 6: “Yani şöyle diyeyim sosyal bilgilerde çok kullanmıyorum ben. Ama arada oyunlar olduğu zaman çocuklar daha çok eğleniyor, daha mutlu oluyorlar. Derse kendileri de katıldıkları için daha istekli oluyorlar. Klasik anlatımdan daha istekliler.”

Tablo 6.Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Aktif Öğrenme Yöntemlerinin Kullanılması İle İlgili Önerileri Nelerdir? (n=8)

İfadeler	f	%
Haftalık ders saatinin artırılması gerekmektedir	3	30
Ders kitaplarının aktif öğrenme yöntemlerine göre düzenlenmesi gerekmektedir	3	30
Öğretmenlerin kullanacağı yöneme göre ders öncesi hazırlık yapması gerekmektedir	1	10
Öğrenci velileri daha ilgili olmalıdır	1	10
Öğretmenlere yöntem ve tekniklerin uygulanması ile ilgili hizmet içi eğitim verilmelidir	1	10
Konuların sadeleştirilmesi gerekmektedir	1	10

Tablo 6’ya göre sosyal bilgiler dersinde aktif öğrenme yöntemlerinin kullanılması ile ilgili öğretmenlerin görüşleri dikkate alındığında haftalık ders saatlerinin artırılması ve ders kitaplarının bu yöntemlere göre düzenlenmesi gerektiği göze çarpmaktadır. Aktif öğrenme yöntemlerinin başarılı bir şekilde uygulanabilmesi için diğer öneriler dikkate alındığında öğretmenlerin ders öncesi hazırlık yapması ve öğretmenlere bu konuda hizmet içi eğitim verilmesi gerektiği görülmektedir. Ayrıca mülakat yapılan bazı öğretmenler, velilerin ilgisiz olduğu ve konuların çok yoğun olduğuna dair görüşlerini de belirtmiştir. Aşağıda konu hakkında görüş bildiren bazı öğretmenlerin ifadelerine doğrudan bir şekilde yer verilmiştir.

Öğretmen 8: “Ders saatleri artırılmalı ya da konular sadeleştirilmeli. Konular sadeleştirilebilir, sınırlandırılabilir ya da ders saatleri artırılabilir. Ama bu konunun kolay bir konu olduğunu düşünmüyorum. Çünkü tüm branşları etkileyecek. Ya okul süreleri uzayacak, eğitim öğretim uzayacak ama eğer faydalı değilse uzamasın zaten. Bu nasıl çözülür bilemiyorum onu uzmanlara bırakmak lazım ama bunu bahane ederek de aktif öğrenme yöntemlerini terk etmemeli.”

Öğretmen 7: “İşte dediğim gibi veli işin içerisine çekilirse daha çok başarı sağlanmış olur. Veli, öğrenci ve öğretmen bir ayakta olmalıdır. Düşünün sandalyeyi bir tane ayağı eksik olunca sallıyor. Bir bütün halinde aslında bu yüzden diyalogunda iyi olması gerekiyor.”

Öğretmen 1: “Müfredatın içine aktif öğrenmeye dayalı konuları, çalışmalarını koyabilirsek daha da iyi olacaktır. Ders kitaplarımız içerisinde mevcut ama ben daha da geliştirilmesini istiyorum. Bir de ben ders saatinden çok muzdaribim. 6. ve 7. sınıflarda üç saat 8. sınıflarda iki saat. Bu ders saatinin biraz daha artırılması gerekiyor. Zaman problemi var, uygulayacağız mesela biz tatil günlerini seçiyoruz.”

Öğretmen 5: “Öncelikle kesinlikle hizmet içi eğitimler çok önemli. Birçok öğretmen arkadaşımız buna ben de dâhil olabilirim. Laf olarak değil de gerçekten eğitim verilerek bu işin üstesinden gelinbilir. Çünkü bunları uygulamak isteyen öğretmen arkadaşlarımız var ama bunları nasıl uygulayacağını bilmiyor.”

SONUÇ VE TARTIŞMA

Yapılan araştırmada sosyal bilgiler öğretmenlerinin aktif öğrenme yöntemlerini kullanma durumları belirlenmeye çalışılmıştır. Öğretmenlerle yapılan görüşmeler sonucunda, öğretmenlerin çoğu aktif öğrenme yöntemlerini kullandıklarını ifade etmiştir. Fakat aktif

öğrenme yöntemlerinin uygulanmasına ilişkin bazı öğretmenlerin ve bu öğretmenlerin dersine giren öğrencilerin görüşleri farklılık göstermektedir. Bu çalışma, sosyal bilgiler dersine giren bazı öğretmenlerin, öğrencilerinden alınan veriler ile kendi verileri karşılaştırıldığında aktif öğrenme yöntemlerini gerektiği kadar kullanmadıklarını ve düz anlatım yöntemini tercih ettiklerini ortaya koymuştur.

Elde edilen bu sonucu destekler nitelikte bazı çalışmalara da rastlanmaktadır. Yalçın İncik ve Tanrıseven (2012) öğretim elemanı ve öğretmen adaylarının görüşlerinin örtüşmediğini, öğretim elemanlarının kendilerini yeterli bulurken öğretmen adaylarının aynı fikirde olmadığını tespit etmişlerdir. Benzer şekilde Parmaksız ve Yanpar Şahin (2004) sosyal bilgiler öğretmenlerinin, aktif öğrenme yaklaşımlarında çok fazla yeterlikleri olmadığını, aktif öğrenme yaklaşımlarının sosyal bilgiler dersinde çok sık kullanılmadığını ancak öğretmenlerin kullanılabilirliği yönünde olumlu görüş verdiklerini tespit etmişlerdir. İter (2014) çalışmasında, öğrencilerden almış olduğu cevaplar doğrultusunda öğretim elemanlarının geleneksel yöntemleri, öğrenciyi aktif kılacak yöntemlerden daha fazla kullandığını belirtmiştir.

Araştırmada öne çıkan diğer önemli bir husus ise öğretmenlerin derslerinde kullandıkları yöntem ve tekniklerdir. Birinci alt problemdeki bulgulara göre öğretmenler aktif öğrenme yöntemlerinden örnek olay, tartışma, işbirlikli öğrenme yöntemlerini kullanmaktadır. Beyin fırtınası, rol yapma, gezi, drama ise öğretmenlerin kullandıklarını ifade ettikleri tekniklerdir. Bazı öğretmenlerin yöntem yerine teknik ismi belirtmesi öğretmenlerin bu konuya yönelik yeterince bilgi sahibi olmadıklarını göstermektedir.

Sosyal bilgiler öğretmenlerinin derslerinde aktif öğrenme yöntemlerini nasıl kullandığına dair bulgulara bakıldığında ise öğretmenlerin, öğrencileri tarihi mekânlara götürerek, öğrencilere drama ve rol yapma tekniği için önceden hazırlık yaptırarak, öğrencilerin fikirlerini alarak, öğrencilerle tartışma ortamı oluşturarak, öğrencilere araştırma yaptırarak, öğrencileri çalışma gruplarına ayırarak gibi cevaplar verdiği tespit edilmiştir.

Yapılan araştırma sonucunda haftalık ders saatinin öğrenciyi aktif kılacak etkinlikler için yeterli olmadığı ve öğrenci sayısının fazla olduğu sınıflarda bu yöntemlerin uygulanmasının zor olduğu tespit edilmiştir. Bu sonucu destekleyen benzer nitelikte araştırmalara da rastlanılmaktadır. Şimşek, Örtten, Topkaya ve Yıllar (2014) sosyal bilgiler öğretmen adaylarının işbirlikli öğrenme teknikleri hakkındaki görüşlerini belirlemeye çalıştıkları araştırmalarında, mevcut ders süresinin etkinlikler için yeterli olmadığını tespit etmişlerdir. Benzer şekilde Yalçın İncik ve Tanrıseven (2012) de çalışmalarında karşılaşılan problemlere ilişkin olarak öğrenci merkezli etkinlikler için kalabalık sınıflar ve ders saatlerinin yetersiz olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bonwell ve Eison, (1991) çalışmalarında aktif öğrenme için ders saatinin sınırlı olması, aktif öğrenmeyi büyük sınıflarda kullanmanın olası zorluğu ve gerekli malzeme eksikliğinden kaynaklanan engeller tespit etmişlerdir. Dayıoğlu (2018) çalışmasında sınıfların kalabalık oluşu ve zaman yetersizliğinin getirdiği olumsuzluklardan bahsetmiştir.

Araştırmaya göre, 8. sınıfların LGS'ye yönelik eğitim almaları gibi nedenlerden dolayı aktif öğrenme yöntemlerinin kullanılmadığı sonucuna varılmıştır. Benzer şekilde Özpölat (2013) yapmış olduğu çalışmada öğrenci merkezli eğitim yaklaşımının etkili bir şekilde hayata geçirilmesini engelleyen bir sorunun sınav sistemi ve sınav kurumuna yapılan aşırı vurgu olduğu sonucunu tespit etmiştir.

Ayrıca öğrencilerin sınıf düzenini bozması, maddi imkânların kısıtlı olması, okul idaresinin ve öğrenci velisinin gerekli desteği vermemesi, öğrencilerin derse hazırlıksız gelmesi ve okul gezilerinde meydana gelen problemler de tespit edilen diğer önemli sorunlardandır. Bu sonucu destekleyen benzer çalışmalara da rastlanmaktadır. Dolmaz ve Kılıç (2017) yapmış oldukları çalışmada sınıfın fiziksel koşulları, oturma düzeni ve sınıfın kalabalık olması gibi öğrenme ortamında aktif öğrenmeyi olumsuz etkileyen bazı sıkıntılar tespit etmişlerdir. Uysal (2007) ise aktif eğitimin uygulanmasında ekonomik güçlüklerin bir sorun olduğunu belirtmiştir. Laboratuvarı, kütüphanesi, fotokopi makinesi olmayan pek çok okulun aktif eğitime ekonomik olarak katılmalarının da mümkün olmayacağını tespit etmiştir.

Araştırmanın bulguları değerlendirildiğinde, sosyal bilgiler dersinde aktif öğrenme yöntemlerinin öğrenmelerde kalıcılığı arttırdığı, öğrencilere dersi sevdirdiği, öğrencilerin ders başarısını arttırdığı, öğrenciye dersin öğretmenini sevdirdiği, öğrencilerin dersi daha iyi anlamasını sağladığı ve derse karşı daha ilgili oldukları tespit edilmiştir. İlgili alanyazında yapılan bazı araştırmalar bu sonuçlarla benzer niteliktedir (Şimşek-Örten-Topkaya ve Yıllar, 2014; Dolmaz-Kılıç, 2017; Akbulut, 2004; Özdoğan, 2008; Wolters, Simons, Volet, 2000; Akşid - Şahin, 2011; Bonwell-Eison, 1991; Çelikcan, 2010; Aykaç, 2007; Kardeş-Uca, 2016; Üzümcü, 2007; Dayıoğlu, 2018; Demirci, 2003; Bulut, 2010; Erdoğan, 2010, Türkben, 2015).

Öneriler

1. Öğretmenler, aktif öğrenme yöntemleri hakkında yeterli bilgiye sahip değildir. Bu eksikliğin giderilebilmesi ve aktif öğrenme yöntemlerinin sosyal bilgiler dersinde uygulanabilmesi için öğretmenlere hizmet içi eğitimler daha etkili bir şekilde verilmelidir.
2. Aktif öğrenme yöntemlerinin uygun bir şekilde kullanılabilmesi için sınıf mevcutlarının azaltılarak, sınıf içi oturma tasarımlarının öğrencilere göre düzenlenmesi gerekmektedir.
3. Öğrenciyi aktif kılacak yöntem ve tekniklerin daha rahat ve etkili kullanılabilmesi açısından haftalık ders saatlerinin artırılması gerekmektedir.

KAYNAKLAR

- Akbulut, G. (2004). Coğrafya ve Aktif öğrenme Yöntemleri, *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt-Sayı: 6-1.
- Akşid, F. & Şahin, C. (2011). Coğrafya Öğretiminde Aktif Öğrenmenin Akademik Başarı ve Tutum Üzerine Etkisi, *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, Cilt: 02, Sayı: 04, 1-26.
- Aykaç, N. (2007). Sosyal Bilgiler Dersinde Aktif öğrenme Yöntemlerinin Kullanılmasının Öğrencilerin Derse Karşı Tutumuna, Erişi Düzeyine ve Kalıcılığa Etkisi, *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23, 24-37.
- Bender, M.T. (2005). John Dewey'nin Eğitime Bakışı Üzerine Yeni Bir Yorum, *Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi*, Cilt 6, Sayı 1, 13-19.
- Bonwell, C.C. & Eison, J.A. (1991). Active Learning: Creating Excitement in The Classroom. Eric Digest, ERIC Clearinghouse on Higher Education Washington DC.
- Bulut, S. (2010). *Aktif Öğrenme Tekniklerinin İlköğretim 4. Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersi Üretimden Tüketime Ünitesini Öğrenme Başarılarına Etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Christensen, L.B., Johnson, R.B. & Turner., L.A. (2015). *Araştırma Yöntemleri Desen ve Analiz*, Ankara: Anı Yayıncılık, 2. Baskı.

- Çelikcan, Ş. (2010). *Sosyal Bilgiler Dersi Bilim, Teknoloji ve Toplum Öğrenme Alanının Aktif Öğrenme Yöntemleri ile İşlenmesinin Öğrencinin Akademik Başarısına Etkisi*, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Dayıoğlu, R.K. (2018). *Sınıf Öğretmenlerinin Türkçe Derslerinde Aktif Öğrenme Etkinliklerini Kullanma Durumları*, Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Demirci, C. (2003). Etkin Öğrenme Yaklaşımının Erişiye Etkisi, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, S.25, 38-47.
- Dolmaz, M. & Kılıç, R. (2017). Sosyal Bilgiler Dersi Tarih Konularının Öğretiminde Aktif Öğrenme ve Öğretmen Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi, *International Journal of Field Education*, 3 (1), 42-59.
- Erdoğan, T.S. (2010). *İlköğretim 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Hava Olayları, İklim ve Deprem İle İlgili Konuların Öğretiminde Aktif Öğrenme Yöntemlerinin Etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Felder, R.M. & Brent, R. (2009). Active Learning: An Introduction , *ASQ Higher Education Brief*, 2(4), August.
- Harmin, M. & Toth, M. (2006). *Active Learning A Complete Handbook For Today's Teachers*, Printed In The United States Of America.
- İlter, İ. (2014). Öğretim Elemanlarının Kullandığı Yöntem ve Tekniklere İlişkin Öğretmen Adaylarının Görüşleri, *Journal of International Social Research*, 7(35), 562-576.
- Johnson, D.W., Johnson, R.T. & Smith, K.A. (1991). *Aktive Learning : Cooperation In The College Classroom*, Interaction Book Company.
- Kardaş, M.N. & Uca, N. (2016). Aktif Öğrenme Yönteminin Kullanıldığı Çalışmaların Öğrenci Başarısı, Tutumu ve Görüşleri Açısından İncelenmesi: Bir Meta-Analiz Çalışması, *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, Ekim, Sayı: 7.
- Kaymakçı, S. (2009). Yeni Sosyal Bilgiler Programı Neler Getirdi?, *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (Prof. Dr. Reşat Genç'e Armağan Özel Sayısı), 1530-1545.
- Kılıçoğlu, M. (2007). *Aktif Öğrenme İçin Etkili Öğretmen*, İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Kırpık, C. (2009). *Tarih ve Sosyal Bilgilerde Aktif Öğrenme, Çok Kültürlü Bir Avrupa İçin Sosyal Bilgiler Eğitimi*. Ankara: Harf Eğitim Yayıncılık.
- MEB (2018). Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı, İlkokul ve Ortaokul 4, 5, 6 ve 7. Sınıflar, Ankara.
- Özcan, E. (2019). İlkokul 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Tarih Konularının Aktif Öğrenme Modeliyle Öğretilmesine İlişkin Bir Eylem Araştırması, *Uluslararası Eğitim Araştırmacıları Dergisi*, 2(1), 58-74.
- Özdoğan, M. (2008). *Yapılandırmacı Yaklaşım Doğrultusunda Hazırlanan Yeni Sosyal Bilgiler Programında Aktif Öğrenme Tekniklerinin Kullanımı (Kalın ve Bayat İlköğretim Okulları Örneği)*, Yüksek Lisans Tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat.
- Özmen, H. & Karamustafaoğlu, O. (2019). *Eğitimde Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Pegem Akademi, 1. Baskı.
- Özpolat, V. (2013). Öğretmenlerin Mesleki Önceliklerinde Öğrenci Merkezli Eğitim Yaklaşımının Yeri, *Milli Eğitim*, Sayı 200, Güz, 5-27.
- Parmaksız, R.Ş. & Yanpar Şahin, T. (2004). Aktif Öğrenme Yaklaşımlarının Sosyal Bilgiler Öğretiminde Kullanılabilirliği, *XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı*, 6-9 Temmuz, İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Malatya.
- Peko, A. & Varga, R. (2014). Active Learning In Classrooms, *Život i Škola*, Br. 31, God. 60, str. 59 - 75.
- Sağlam, H.İ. & Bilgili, A.S. (2006). Aktif Öğrenmeyi Temel Alan Yapılandırmacı Yaklaşımın Sosyal Bilgiler Öğretimine Yansımaları, *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, (14), 271-285.
- Sever, R. (2015). *Sosyal Bilgiler Eğitimi*, Ankara: Nobel Akademi Yayıncılık, 1. Baskı.
- Sünbül, A. M. (2014). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*, Konya: Eğitim Yayınevi, 6. Baskı.
- Şimşek, A. & Kaymakçı, S. (2015). *Okul Dışı Sosyal Bilgiler Eğitimi*, Ankara: Pegem Akademi, 1. Baskı.
- Şimşek, U., Örtün, H., Topkaya, Y. & Yıllar, B. (2014). Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının İşbirlikli Öğrenme Teknikleri Hakkındaki Görüşleri, *TSA / YIL*: 18 S: 1, Nisan.

- Türkben, T. (2015). Aktif Öğrenme Yöntemiyle Oluşturulmuş Sınıf Ortamının Öğrenciler Üzerindeki Etkisi, *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Volume 10/7 Spring, p. 899-916.
- Uysal, H. (2007). *Öğrenme Stratejileri ve Yeni İlköğretim Programında Sosyal Bilgiler Programı 4. ve 5. Sınıflarda Öğrenme Stratejisi (Aktif Öğrenme) Yozgat İli Uygulaması*, Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ün Açıkgöz, K. (2003). *Aktif Öğrenme*, İzmir: Eğitim Dünyası Yayınları, 7. Baskı.
- Üzümcü, N.O. (2007). *İlköğretim 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Harita Okuma Becerisinin Aktif Öğrenme Yöntemiyle Kazandırılması*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Vural, B. (2005). *Öğrenci Merkezli Eğitim ve Çoklu Zeka*, İstanbul: Hayat Yayıncılık.
- Westwood, P. (2008). *What teachers need to know about Teaching methods*, Acer Press, Australian Council for Educational Research Ltd.
- Wolters, B.V.H., Simons, R.J. & Volet, S. (2000). *Active Learning: Self-Directed Learning And Independent Work*, New Learning. Dordrecht: Kluwer Academic Publishers, p. 21-37, Printed in the Netherlands.
- Yalçın İncik, E. & Tanrıseven, I. (2012). Eğitim Fakültesi Öğretim Elemanlarının ve Öğretmen Adaylarının Öğrenci Merkezli Eğitime İlişkin Görüşleri, *Mersin Üniversitesi Örneği*, *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 8, Sayı 3, Aralık, 172-184.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 10. Baskı.

EXTENDED ABSTRACT***The Case of Using Active Learning Methods of Social Studies Teachers******Introduction***

The applications of the methods in which the information is transferred to the student, the students are seen as a repository of information by their teachers, the students are in the race and the cooperation is not supported are outdated (Johnson, Johnson and Smith, 1991). The rapid changes in science and technology, the changing needs of the individual and society, the innovations and developments in learning, teaching, theories and approaches have changed the roles expected of individuals. This change defines an individual who produces information, can use it functionally in life, solve problems, think critically, enterprising, determined, has communication skills, empathy, and contributes to society and culture (MEB, 2018).

On the basis of change and development, it is thought that an education that will meet the needs of our age can be achieved by using student-centered methods and techniques (Sever, 2015). In the light of these changes and developments, it can be said that the teaching approach in which the student is active gains importance.

Consequently, constructivist learning approach is required to be taken as a basis in today's teaching practices. The constructivist approach should be included in teaching practices because when the student is active, he learns by understanding rather than memorizing. (Robust and Knowledgeable, 2006). In order for the students to be a submissive, passive ingot, not a submissive but a dynamic individual (Bender, 2005), constructivist ideas should be applied in the classroom.

Method

This study was conducted with the case study, which is one of the qualitative research methods, in order to determine the social studies teachers' use of active learning methods, their problems, if any, and their suggestions about the use of active learning methods.

Purpose and Importance of Research

The aim of this study is to determine the situation of social studies teachers using active learning methods, their problems, if any, and suggestions of social studies teachers about using active learning methods. In social studies, which are verbally weighted in nature, teaching-learning activities cannot go beyond memorization unless the student's active participation cannot be achieved. (Sever, 2015).

Therefore, it is very important that social studies teachers have knowledge about the use of methods that make students active and apply these methods in their courses. The level of knowledge of social studies teachers about active learning methods and whether they use these methods were tried to be determined by this research.

Problem statement

How do social studies teachers use active learning methods?

Subproblems

1. Do social studies teachers use active learning methods in their courses? If active learning methods are used by social studies teachers, which methods are used?
2. How do social studies teachers apply active learning methods?
3. Do social studies teachers face any problems when using active learning methods?
4. What do social studies teachers think about the contributions and usability of active learning methods?
5. What are the suggestions of social studies teachers about the use of active learning methods?

Conclusion and Discussion

In this study, it was tried to determine the social teaching teachers' use of active learning methods. As a result of the interviews with teachers, most of the teachers stated that they used active learning methods. However, the opinions of some teachers and the students of these teachers about the application of active learning methods differ. This study revealed that some of the teachers who participated in social studies course did not use active learning methods as much as needed when they compared their own data with their students.

There are some studies supporting this result. Yalçın İncik and Tanrıseven (2012) found that the views of the instructor and prospective teachers did not overlap, and that the pre-service teachers did not agree with the instructors.

Another important issue in the research is the methods and techniques that teachers use in their lessons. According to the findings in the first sub-problem, teachers use case study, discussion, and cooperative learning methods. Brainstorming, role-playing, traveling, drama are the techniques that teachers use. The fact that some teachers specify the technical name instead of the method shows that the teachers do not have enough information about active learning.

When the findings on how social studies teachers use active learning methods in their lessons are taken, it was determined that teachers take students to historical places, prepare students for drama and role-playing techniques in advance, take the ideas of students, create discussion environment with students, and make researches for the students, and the students to work groups.

As a result of the research, it was found that the weekly course hours are not sufficient for the activities that will make the student active and it is difficult to apply these methods in the classrooms where the number of students is high. There are similar studies supporting this result.

According to the study, it was concluded that active learning methods could not be used for 8th grade students due to LGS education. In addition, students' disruptions of class order, limited financial resources, the school administration and the parents do not provide the necessary support, students come to the unprepared class and problems that occur during school trips are other important problems.

When the findings of the study were evaluated, it was determined that active learning methods in social studies course increased permanence in learning, made students love the course, increased the students' success in the course, made the students love the teacher, made the

students understand the course better and were more interested in the course. Some researches in the related literature are similar to these results: (Şimşek-Örten-Topkaya ve Yıllar, 2014; Dolmaz-Kılıç, 2017; Akbulut, 2004; Özdoğan, 2008; Wolters, Simons, Volet, 2000; Akşid - Şahin, 2011; Bonwell-Eison, 1991; Çelikcan, 2010; Aykaç, 2007; Kardeş-Uca, 2016; Üzümcü, 2007; Dayıoğlu, 2018; Demirci, 2003; Bulut, 2010; Erdoğan, 2010, Türkben, 2015).

Suggestions

1. Teachers do not have sufficient knowledge about active learning methods. In order to overcome this deficiency and apply active learning methods in social studies course, in-service trainings should be given to teachers more effectively.
2. In order to use active learning methods in an appropriate way, classroom seating designs should be reduced and classroom seating designs should be arranged according to the students.
3. In order to use the methods and techniques that make the student active, it is necessary to increase the weekly class hours.